

BIJLAGE op 't jaar 1573—1574.

Hoe sterk de oefening der Opperste Macht van WILLEM I. uit den nood des Lands, geëerbiedigd en gehandhaafd wierd: poogden echter allengskens de Stedelijke Regeringen, ieder in den haren, zooveel mogelijk, aan zich te trekken zoodanige Rechten, die zij te voren niet gehad hadden. Dit bewijzen de klachten enz.

Zie hier eenige bewijzen dezer stelling!

„ Misive van 't Hof aan den Prince van
„ Oraignen over de aanmatigingen der Ste-
„ den, en bijzonder van Delft.”
1573. den 30 Julij.

Doorluchtige hooggebooren Furst ende gena-
dige Heere.

Alfoo wij dagelicx bij experientie beuinden, dat onder dexel van jegenwoordige oorloge, diuersche Steden ende dorpen, onder Hollandt gelegen, hen dagelicx metter daet tegens alle recht, redenen ende billicheyt hen beuorderen de limiten van heur Jurisdiction te extenderen, ende sooveel hen mogelick es op heuren naesten tusurperen, souckende ende alleen veruolgende 't gundt hen int particulier tot heurluyder eygen singulier prouffijst dienende ende wel gelegen es, immers eenige van henluyden poogen met indirecte middelen de facto ende metter daet althans te vercrijgen ende obtineren 't gundt henl. in voortijden *mit directe* middelen ende wegen van justitie nyet en heeft connen oft mogen volgen, ende sijl. nyet en hebben weten te volbrengen, Ende dat ter respect dat yegelick van henl. althans sijnen tijdt ende

occafie waernemende es, deurdien *die Justitie Godt betert*, mits die *lange durige binnenlantsche* oorloghe, sulcx nyet gerespecteert nochte gereueert ofte ontfien en werdt alst behoort, ende mitsdien beduchtende waren, dat deur dien ende diergelijcke middelen eenige *oproer ofte seditie gecaufcort*, ende die eene Stadt oft plaetse tegens den anderen soude mogen optaen, tot grooten achterdeele van de gemeene saecken, die welcken tot desen daege toe naest die genade ende barmherticheydt Godes alleen verdragen sijn deur die eendracht ende concordie, Soo hadden wij, gemoueert siinde deur eenen goeden huer tot die behoudenissen des Vaderlants voorgenomen 't selue uwer Excell. en mijn *Heeren de Gedeputeerden* van den *Generalen Staten*, tegenwoordelijck vorgadert siinde, ernstelijcken aen te geuen, ten eynde bij Uwer Excell. ende den voorscr. Gedeputeerden bij tijts daerinne geremedieert soude werden. Maer alsoo wij daernae verstaen hebben, dat uwer Excell. den voorscreuen Gedeputeerden in de propositie hem voorgehouden, *sonderlinge* soo ernstelijck ende vlitelijck tot eendracht ende concordie vermanende es, waerschouwende *denqseluen*, dat deur twist, haet ende nijdt ende andere affectien, die de Steden off oock eenige particuliere perfoonen jegens den anderen gedragen hebben veele hooge gewichtige saecken, *verloren ende te gronde* gegaen sijn, ende dat ter contrarie vruchtichap ende eenicheyt alle saecken doet floreren, ende van seer cleynen soberen staete tot groote onvuyspreeckelijcke mogentheyt commen, Soo waeren wijlieden van meeninge onser voorschreuen remonstrantie achter te houden, verhopende dat die Gecommitteerden hunne Meesters ende Steden yegelijck in den sijnen van uwer Excellencies loffelijcke raidt, meeninge ende intentie souden aduerteren, ten eynde dat sij hen daernaer souden weten te reguleren, ende ouersulcx alle oude questien ende geschillen laeten berusten,

son-

sonder iets nieuws te innoueren oft attempteren, jammers nyet feytelijck ende metter daet, Dan alsoo wij vuyt monde van den Procureur Generael verstaen hebben; dat Dirck Jansz. Vuytenbrouck, Cappiteyn vande Stede van Delft, daerenbouen hem veruordert heeft, op huynen *Jonckheer Adriaen van Swieten*, als Threforier Generael van de geannoteerde goeden, ernstelijck te vermanen, dat hij mitten eersten die gereetschap van de brouwerien jegenwoordelijck staende in den Haege, soude maken wech te doen brengen, met comminate, dat hij bij gebrecke van dien deselue brouwerijen souden doen demolieren, die gereetschap wech halen ende tot beuyt geuen, sulcks hij alreede tot Wateringe de Brouwerije gedemolieert *armata manu* ende tot Hontselaerdijck 't selue geattenteert heeft, Behaluen dat die van Delft hen noch dagelijcks hoe langer hoe meer veruorderen de huysluyden, die mit haer gevluichte kojien, beesten ende goeden wederomme vuyter Stede naer de plaetse heurl. residentie meenen te transporteren, met groote sware ende onredelijcke exaction te belasten, gelijk sij mede gestelt hebben op alle die bieren ende andere victualie, naerden Haege ende elders pasferen, sonder nochtans eenich Octroy daervan te hebben, als onslieden daervan niet gebleecken sijnde, 'T welck van confusie niet excusabel es, ende smakende es *regalie*, ende dat te beduchten es, dat andere Steden, nemende die jegenwoordige occasie waer, insgelijcx d'een tegens d'andere ofte haeren naebuyren, souckende haer singulier prouffijt, yet mochten attempteren, Soo heeft ons goetgedocht, den Procureur Generael, reysende aen Uwer Excellentie, om andere affaire, sijn officie aengaende, deselue *onse remonstrantie mede te geuen*, omme Uwer Excellentie te presenteren, [zij volgt alhier, bl. 576.] Biddende d'selue ten goede te willen nemen, ende Uwer Excell. propositie ende die resolutie van den Staten, indien d'selue sulcx
ge-

genomen es, te willen doen effectueren ende vol-
brengen. Ten eynde alle voorder inconuenienten
daerdeur verhoet mogen werden.

Doorluchtige enz. Vuyt Delft, desen naestle-
ten Julij 1573. stilo nov. Hollandie.

* *

Uit het Tweede Misliveboek van 't
Hof van Holland, fol. 58. Vergel.
de *Resolutien van Holland*, 1581:
20 Maart, fol. 96.

De welvaart van de Stad *Delft* bestond toen
in de veelvuldige Brouwerijen. Het toelaten van
Brouwerijen op het platte Land in 't rechtsge-
bied van Delft was dan de doodsteek voor 't he-
staan en den bloei derzelve in die Stad. Dit
wettigde echter hunnen handel niet. De *Remon-
strantie* of 't *Verzoog* van 't Hof zelve is ook
aldaar, fol. 67. 't welk ik hier laat volgen.

„Vertooch bij 't Hof ende Reeckeninge,
„gedaen aen sijn Excell. ende de Staten,
„tot eendracht ende om alle differenten der
„Steden uyt te stellen ofte met justitie te
„laten siasen.”

't jaar 1573.

Alfoo die boose gheest, onse erffvijant, (die
welcke nyet op en hout dach noch nacht zijn
verderffelijck faet te sijnen,) aenmerckende dat hij
met openbaere geweld ende macht van wapenen
nyet en heeft connen vuytrechten, nochte tot
sijn voornemen geraecken, een ander middel schijnt
gevonden ende voorgewendt te hebben, te we-
ten, eyghen baetsouckinge, waer deur in voor-
leden tijden die aldermachtichste ende onverwin-
nelicxste Steden ende Republycquen t'onder ge-
bracht sijn geworden, omme alfoo deur middel
van dien die bandt der lieffden ende eendrachtic-
heyt, mits welcken dye Steden ende *ingesetenen*
van